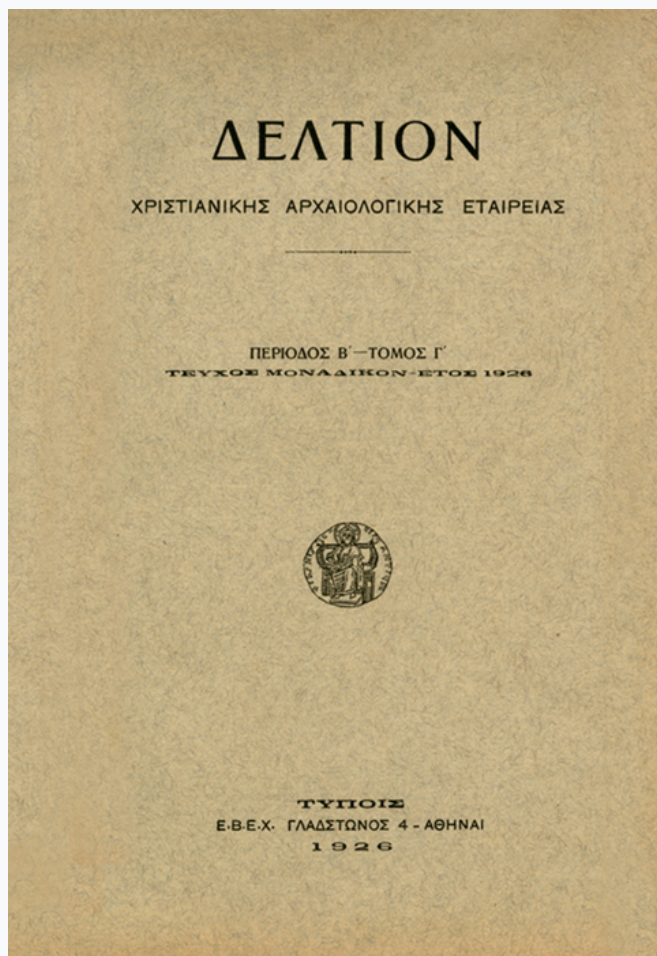

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 3, Αρ. 1-2 (1926)

Δελτίον ΧΑΕ 3 (1926), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β'

Βιβλιογραφία

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1323](https://doi.org/10.12681/dchae.1323)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2013). Βιβλιογραφία. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 3(1-2), 83–89. <https://doi.org/10.12681/dchae.1323>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλιογραφία

Δελτίον ΧΑΕ 3 (1926), Τεύχη α'-β', Περίοδος Β' • Σελ. 83-89

ΑΘΗΝΑ 1926

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

X. A. ΝΟΜΙΚΟΥ. *Ἀνατολή καὶ ἰσλάμ. Ἱστορικές διμιλίες.* Γράμματα. Ἀλεξάνδρεια 1925.—*Τοῦ αὐτοῦ. Τὰ Χριστιανικά κεραμοεργήματα τοῦ ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων.* Ἀλεξάνδρεια 1922.—*Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ λεγομένη Ροδιακὴ ἀγγειοπλαστικὴ.* Ἀλεξάνδρεια 1919.—*Τοῦ αὐτοῦ. Ἀραβικά ἱστορήματα.* Ἀλεξάνδρεια, 1920. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἄνω ἔργων καὶ ἐξ ἄλλων ὁμοίων, ἅτινα ἐντός ὀλίγων ἐτῶν ἐξέδωκεν ὁ μίτη κόπου μίτη διαπάνης φειδόμενος συγγραφεὺς, ὁ κ. Χ. Νομικὸς καίτοι νέος ἀνὴρ ἀκόμη κατέστη ἐν τούτοις ὁ εἰδικώτατος περὶ τὴν ἀνατολικὴν κεραμοεργίαν, σὺν ταύτῃ δὲ καὶ γνώστης τῶν θρύλων καὶ παραδόσεων τῶν ἀνατολικῶν λαῶν, παρ' οἷς ἀπὸ μακροῦ διατρίβει. Οὐδεὶς τῶν παρ' ἡμῖν περὶ τὰ μεσαιωνικὰ καὶ βυζαντινὰ ἄσχοι σμμένων εἶνε τόσο βυθὺς κάτοχος τῆς Μουσουλμανικῆς καὶ Περσικῆς τέχνης, ὡς ὁ συγγραφεὺς τῶν εἰρημένων βιβλίων, ἐν οἷς μετ' ἄκρας εὐκρινείας καὶ καλαισθητικῆς ἀναπτύξεως καὶ διαφωτιστικῆς τὸν ρυθμὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ δημοσιουμένων μνημείων. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτοῦ δεινότητος, ὁ κ. Νομικὸς εἶνε καὶ δόκιμος λογογράφος, κεκτημένος ὕψος ζωηρὸν καὶ ῥέον εἰς γλώσσαν δημόδιη, ἥτις ἐνῶ εἶνε τόσο προσηρμοσμένη πρὸς τὸ θέμα τοῦτο, τούναντιον ἀπάρδει τελείως εἰς θέματα ὑψηλότερα, οἷον αἱ ἐπιστημονικαὶ αὐτοῦ δημοσιεύσεις. Τοῦτο ἄλλως τε εἶνε τὸ ῥιζικὸν σφάλμα τῶν ἀνιέτων δημοτικιστῶν, οἵτινες δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ἡ γλῶσσα καὶ ἡ περιβολὴ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ εἶνε ἡ αὐτὴ καὶ ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἢ ἐν τῷ Ἐθν. Συνεδρίῳ. Ἄλλο «λέβης» καὶ ἄλλο «καζάνι», ἄλλο «ἀφτί» καὶ «μάτι» καὶ ἄλλο «ὠτολογία» καὶ «ὄφθαλμός», ἄλλο πάλιν τὸ «κούτελο» καὶ διάφορον τὸ «μέτωπον». Τοιαῦτα δὲ εἶνε ἀναρίθμητα μὴ χρῆζοντι οὐδεμιᾶς ἀναπτύξεως διὰ τοὺς ἔχοντες καλαισθησίαν καὶ βαλεῖν ἐν τῇ γλώσσῃ συνείδησιν. Ὑπὸ ἔποψιν τυπογραφικὴν καὶ ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως τὰ συγγράμματα τοῦ κ. Χ. Νομικοῦ εἶνε ὑποδειγματικά. Εἶνε ἀληθῆ χάριμα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ἀφῆς!

SATURNINO XIMENÈS. *L'Asie mineure en ruines.* Ouvrage orné de 49 gravures hors texte et 3 cartes. Plon—Nourrit. Τὸ βιβλίον τοῦτο μάλιστα πρὸ μηνῶν ἐκδοθὲν εἶνε πολυτιμώτατον, διότι ἐγράφη ἀπὸ συγγραφέα εὐρυτάτης ἀρχαιομαθείας καὶ γλαφυρότητος. Ὁ Ἴσπανὸς ἀρχαιολόγος καὶ λόγιος κ. Χιμενὲς ἔζησε τὸ πλεῖστον τοῦ βίου αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ, γνωρίζει δ' ὡς ὀλίγοι τὴν τοπογραφίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν τῶν χωρῶν τούτων, ἃς ἐχέτω, κατὰ τὸ 1923, διέτρεξεν ἐπὶ θαυμαστῆς θαλαμηγοῦ ἀνηκούσης εἰς περιφανῆ πολιτικὸν ἄνδρα καὶ ἐπιστήθιον φίλον του, τὸν *Καμπό*, εἰς ὃν ἀφιεροῖ καὶ τὸ παρὸν σύγγραμμά του, διότι, ὡς γράφει ὁ ἴδιος, τούτο εἶνε κοινὸν τέκνον ἀμφοτέρων καὶ πρῶτον μὲν πολυμήνου κοινῆς θαλασσίας ἐκδρομῆς. Ἄλλ' ὁ κ. Χιμενὲς ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιάζον καὶ ἐξαιρετικόν, ὅτι δηλ. φιλοπρόνοητος ὢν ἀνέγνωσε τὰ σπουδαιότερα τῶν περὶ Μ. Ἀσία;

συγγραφέων βιβλίων και περιγραφῶν, οὗτω δὲ τὸ ἔργον του εἶναι προῖόν μακρᾶς μελέτης καὶ αὐτοψίας. Ὁ δὲ φιλελληνισμὸς τοῦ συγγραφέως ἐκδηλοῦται ἀνὰ ἐκάστην σελίδα, ἰδίως ἐν τῷ Ἐπιλόγῳ, ὅπου ἀπεριφράστως γράφει ὅτι ἡ Μ. Ἀσία εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσῃ ἀνευ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅτι ἡ ἀποχώρησις των ἐκεῖθεν εἶνε ἡ μεγίστη διὰ τοὺς Τούρκους καταστροφή.

ΗΛΙΑ ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ, ἱστορία τῆς νεο-ελλην. λογοτεχνίας ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος μέχρι τῶν νεωτάτων χρόνων. Μετ' εἰσηγήσεως περὶ τῆς *Βυζαντινῆς λογοτεχνίας*. Ἐκδότης *Μιχ. Ζηκάκης* 1924—25. Τὸ ὀγκῶδες δίτομον τοῦτο ἔργον ἀναπληροῖ μέγιστον κενὸν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νεοελληνικῇ φιλολογίᾳ, ἣτις ἐστειρεῖτο μιᾶς ἐπιστημονικῆς ἱστορίας τῆς ἐξελιξέως τῆς. Ὁ κ. Βουτιερίδης ἦτο ὁ μᾶλλον ἐνδεδειγμένος ἵνα ἀναλάβῃ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸ μέγα τοῦτο ἔργον, διότι ἐκτὸς τῆς φιλολογικῆς του μορφώσεως εἶνε κ' ἰ ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ποιητῶν καὶ λογογράφων τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος. Ἡ «Εἰσαγωγή» του ἰδίως περὶ Βυζαντινῆς λογοτεχνίας εἶνε αὐτοτελὴς μελέτη, διαφωτίζουσα πλείστα σκοτεινὰ σημεῖα, ὡς τὰ τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῆς δημοτικῆς ποιήσεως καὶ λογογραφίας. Ἡ μελέτη αὕτη ἤξιζε νὰ ἐκτυπωθῇ ἰδιαιτέρως, ἵνα γαίῃ γνωστὴ εἰς εὐρύτερον κύκλον. Τὸ δὲ ὅλον σύγγραμμα διαπνέει ἀνεῦμα ἀνωτέρας σκέψεως, εἶνε δὲ γεγραμμένο εἰς γλῶσσαν γλαφυράν, ῥέουσαν, ὁμαλωτάτην, διότι ὁ κ. Βουτιερίδης, ἂν καὶ δημοτικιστὴς, ἀντιθέτως πρὸς τὸν κ. Νομικόν, περὶ οὗ ἀνωτέρω ἐγγράψαμεν, ἀποβλέπων εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ φιλοσοφικὸν τοῦ θέματος, ἐχρησιμοποίησε λίαν προσφόρως γλῶσσαν καλλιπεστάτην, ἀνταξίαν τῶν ἰδεῶν καὶ γνωμῶν, ἃς ἀναπτύσσει.

ΣΤΙΑΔΩΝΟΣ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ. Ἑλληνικὴ Λαογραφία. Μέρος Α' *μνημεῖα τοῦ λόγου*. Ἀθήναι, 1923. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ κ. Κυριακίδου εἶνε πολλοῦ λόγου ἀξίον, διότι δίδει σαφῆ ἰδέαν τοῦ εὐρυτάτου σκοποῦ τῆς Λαογραφίας, ἀναπτύσσον τὰς θεμελιώδεις ταύτης ἀρχὰς καὶ βάσεις. Ὁ κ. Κυριακίδης, ἀκάματος συλλέκτης παντὸς λαογραφικοῦ στοιχείου καὶ διευθυντῆς τοῦ παρ' ἡμῖν λαογραφικοῦ ἀρχείου εἶνε ἄξιος ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἐργασίαν του ταύτην.

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ. Ἔτος Α'. Ἀθήναι, 1924. Ἡ πρὸ τινων ἐτῶν συστάσα «Ἐταιρεία Βυζαντινῶν σπουδῶν» ὑπὸ πολλῶν λογίων, Βυζαντιολόγων καὶ ἄλλων ἐπιφανῶν ἐπιστημόνων προσείλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὰς Βυζαντινὰς σπουδὰς τοῦ Ἑλλην. κοινοῦ διὰ διαλέξεων καὶ ἐκδρομῶν, ἀπὸ διετίας δὲ καὶ εἰς τῆς ἐκδ' ἔσεως Ἐπετηρίδος περιεχοῦσης πλείστας ἀξιολόγους μελέτας. Ἡ προκειμένη τοῦ α' ἔτους περιέχει τὰ ἐξῆς: **Φ. Κουκουλέ**, *Λαογραφικαὶ εἰδήσεις παρὰ τῷ ἐν Θεσσαλονικῇ Εὐσταθίῳ*, (σελ. 5—40), ἐν ᾧ διὰ πληθύς παραδειγμάτων ἀποδείκνυται ὅτι ὁ ἐπιφανὴς ἐκεῖνος ἱεράρχης καὶ ἐρμηνευτῆς τοῦ Ὀμήρου, οὐχ ἦτον περιέσωσε πλείστας λαογραφ. εἰδήσεις καὶ κατέστη οἰονεὶ πρόδρομος τῆς νέας ταύτης ἐπιστήμης.—**Κ. Ἀμάντου**, *παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὴν μεσαιωνικὴν γεωγραφίαν* (σελ. 41—54). Ὁ συγγραφεὺς διαφωτίζει πλείστα σκοτεινὰ προβλήματα τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν γεωγραφίας ἰδίως ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ.—**Β. Κ. Στεφανίδου**, *Οἱ Πάπαι Κελεσιῖνος ὁ Α' καὶ Δέων ὁ Α' ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῶν πρὸς τοὺς Βυζαντ. αὐτοκράτορας* (σελ. 55—85). **Κ. Ι. Δουβουνιώτου**, *Κρίσεις περὶ τῶν συγγραμμάτων Μακαρίου Αἰγυπτίου*.—**Γ. Π.** *Ἀναγωγὴ τοπούλου*. *Εἰσαγωγή εἰς τὴν νεοελλην.*

*διελεγκτολογία*ν (σελ. 93—108. Ἡ σύντομος αὕτη διατριβὴ περιέχει ἐν τέλει πολύτιμον βιβλιογραφίαν διὰ τὰ κατὰ τόπους ἐν Ἑλλάδι ἰδιώματα.

Γ. Σωτηρίου. *Ἡ ἐν Σαλαμῖνι Μονὴ τῆς Φανερωμένης*, (σελ. 109—138.)

Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου, Καθηγητῆς καὶ διευθυντῆς τοῦ Βυζαντ. Μουσείου, μᾶς παρέχει διὰ τῆς παρουσίας μελέτης τοῦ πλήρη εἰκόνα τῆς περιφήμου καὶ τόσον γραφικῆς ἔστι τῆς Ἀττικῆς Μονῆς τῆς Φανερωμένης. Μετὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν περὶ τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς καὶ τῶν ἀνὰ 4 αἰῶνας περιπετειῶν τῆς εἰτα εἰσερχεται εἰς τὴν λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ναοῦ αὐτῆς, ὅστις εἶνε βασιλικὴ μετὰ τρούλλου κτισθεῖσα ἢ ἀνακαινισθεῖσα πιθανῶς κατὰ τὸν συγγραφέα ἐν ἔτει 1661, κατὰ τινα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιγραφὴν. Ἐσωτερικῶς ὁ ναὸς εἶνε κατάκοσμος, ἐπιτορήθη δὲ διὰ χειρὸς *Γεωργίου Μάρκου ἐξ Ἄργους καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ν. Μπεινιζέλου καὶ Γ. Κυπριώτη ἐν ἔτει 1735*. Οἱ ἀγιογράφοι οὗτοι ἐπιτόρησαν πλείστους ἄλλους ναοὺς ἐν Ἀττικῇ, ὅσων εἰς Κορωπί, Μαρκόπουλον κλπ. Ἰδίως ὁ Γ. Μάρκου διατηρεῖ τὴν αὐστηρότητα καὶ ἀκρίβειαν τῆς ἀληθοῦς Βυζαντ. τέχνης. Ὡς πρὸς δὲ τὸ τεχνικὸν μέρος οὗτοι ἀκολουθοῦσι τοῦς κανόνας, οὓς περιλαμβάνει ἡ περίφημος *Ἑρμηνεία τῶν Ζωγράφων*, περὶ ἧς ἴδε ἐκτενῆ μελέτην ἐν σελ. 49—61 τοῦ παρόντος «Δελτίου» ὑπὸ τοῦ Γιαντελῆ Ζωγράφου, ἀγιογράφου. Εἶτα ὁ συγγραφεὺς περιγράφει λεπτομερῶς ὁλόκληρον τὴν ἀγιογραφικὴν διακόσμησιν, ἣτις ἀπὸ τοῦ 14 καὶ ἰδίως τοῦ 16 αἰῶνος ἀκολουθεῖ τὸν δογματικὸν ἢ λειτουργικὸν κύκλον μετὰ πλείστων νέων παραστάσεων. Ἐν τῇ δὲ ἀφιερῶ ἴδιον Κεφάλαιον εἰς τὴν καταγωγὴν καὶ ἐξέλιξιν τοῦ τύπου τῆς *Βασιλικῆς μετὰ τρούλλου*.

Ὁ κ. Κ. Σωτηρίου δὲ ἀναφέρει τὴν παλαιότητα τῆς εἰκόνα τῆς *Θεοτόκου τῆς Ἡλιοκάλλου*, ὡς φέρεται ἐνεπιγράφως ἐπ' αὐτῆς, καὶ ἦν ἀνεύρεν ὁ ἀείμνηστος Λαμπάκης κατὰ τὸ ἔτος 1892 ὑπὸ τὴν στέγην τῆς Μονῆς Φανερωμένης (ἴδ. Δελ. Α. σελ. 65 καὶ Κατάλογος Μουσείου Χριστ. ἀρχ. Ἐταιρείας 1908 σελ. 69 ἀρ. 68). Ἡ εἰκὼν αὕτη εὔρηται ἔτι μετὰ τῆς λοιπῆς παρακαταθήκης τῆς ἡμετέρας Ἐταιρείας ἐν τῷ Βυζαντινῷ Μουσείῳ.

Γ. Βογιατζίδου. *Τὸ χρονικὸν τῶν Μυτιώρων* (σελ. 139—175). **Α. Α. Παπαδοπούλου,** *Θεανδρικά μυστήρια* (σελ. 176—9). **Α. Συγγοπούλου.** *Βυζαντινὴ παράστασις μηνός* (σελ. 180—8). Τὴν παράστασιν ταύτην εὔρεν ὁ συγγραφεὺς ἐγκάρακτον ἐπὶ μαρμαρίνης πλακῶς μεταξὺ τῶν Χριστιαν. ἐπιπέδων τοῦ ἀρχαίου ὑπὸ τὴν ἡμετέραν Ἀκρόπολιν Ἀσκληπείου. Πρὸς ταύτην δὲ παραβάλλει πολλὰς ἄλλας ὁμοίας τοῦ μηνός Αὐγούστου ἐντὸς κώδικος καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ κ. Συγγοπούλος διατείνεται ὅτι τὸ ἀντικείμενον ἔπειραται ὁ μὴν εἰς τὴν ἀστυερὰν εἶνε ριπίδιον, περὶ τούτου δὲ οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία.

—**Μιχ. Στεφανίδου.** *Τὸ ἀκουστικὸν μυστήριον τοῦ Βυζαντίου* (σελ. 189—195). Ἡ μελέτη αὕτη εἶνε περιεργότατη καὶ λίαν πρωτότυπος, διότι ἐπιστημονικώτατα ἐρμηνεύει τὰ φαινόμενα τῆς μυστικῆς ἡχοῦς ἐντὸς τοῦ *τρικόγχου* τῶν Βυζαντ. ἀνακτόρων καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἀποδεικνύει πόσον οἱ Βυζαντινοὶ ἀρχιτέκτονες καὶ μαθηματικοὶ ἐνεβάθυνον εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀκουστικῆς, ὧν πρῶτοι μεγάλοι ἐρευνῆται ὑπῆρξαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. Τελευταῖος τούτων Ἄπολλωνίος δὲ *Περγαῖος* (250—190 π.Χ.) ἀνέπτυξε τὰ μάλιστα τὴν θεωρίαν τῶν κωνικῶν τομῶν, ὑπομνηματιστῆς δ' αὐτοῦ ἦτο ὁ Εὐτόκιος; (6ος αἰ.), μαθητῆς καὶ φίλος τῶν δύο μεγάλων τῆς Ἀγ. Σοφίας ἀρχιτεκτόνων, τοῦ Ἰσιδώρου καὶ

του Ἀνθεμίου.—*Γ. Ν. Χατζιδάκι. Ἡ πρώτη ἀναγέννησις τῶν Ἑλλήν. γραμμάτων* (σελ. 196—8). *Χ. Α. Νομικοῦ. Τὸ πρῶτον τζαμί τῆς Κωνσταντινουπόλεως* (σελ. 199—209).—*Ν. Γιανοπούλου, αἱ παρὰ τὴν Δημητριάδα Βυζαντ. μοναί* (σελ. 210—240). Ὁ ἀκάματος Μεσαιωνοδίφης καὶ Βυζαντιολόγος, νῦν δ' ἐπιμελητὴς ἀρχαιοτήτων Χαλκίδος καὶ Ἀλμυροῦ μᾶς δίδει εἰς τὴν διατριβὴν ταύτην πιστοτάτην καὶ λεπτομερεστάτην περιγραφὴν τῶν ἐν Δ.ημητριάδι βυζαντ. μονῶν μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν ἰδρυτῶν αὐτῆς Μαλιασηνῶν, συγγενῶν τῶν Κομνηνῶν. Περὶ ταύτης ἐγράφαμεν καὶ ἐν τῷ «Δελτίῳ» τοῦ 1925.

—*Χρ. Παντελίδου. Σύλινα ἀντιμήνια* (σελ. 241—5).—*Τοῦ αὐτοῦ* (ελ. 246—53). *Συμπλήρωσις τοῦ καταλόγου τῶν Ἡγουμένων τῆς μονῆς Κύκκου. Ἐμμ. Πεζοπούλου. Συμβολαὶ κριτικαὶ καὶ γραμματικαὶ* (σελ. 254—73).—*Π. Α. Φουρική. Ἡ Πρέβεζα* (σ. 274—294). Τὸ ζήτημα τοῦτο μὲ ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως καὶ προσωπικῶς, διότι πλεῖστον μέρος τοῦ βίου μου ἀφιέρωσα εἰς τὴν ἀνασκαφὴν τῆς Νικοπόλεως, ἕνεκα τῆς ὁποίας καὶ ἐπὶ μακρότατον χρόνον κατὰ διαλείμματα διέμεινα ἐν Πρεβέζῃ. Ἡ συχνὴ αὕτη διατριβὴ μοὶ παρέσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσω πᾶν ὅτι ἀρχαῖον ἢ χριστιανικὸν ὑπῆρχεν ἐν ταύτῃ, τὸ προῖόν δὲ τῆς ἐργασίας μου ταύτης ἐδημοσίευσά πρὸ ἐτῶν ἐν τοῖς «Πρακτικαῖς» τῆς ἀρχ. Ἐταιρείας (1914). Ἀλλὰ τὰ περὶ τῆς θέσεως, ὀνομασίας καὶ ἱστορίας τῆς Πρεβέζης δὲν ἐπραγματεύθη ἰσχυρῶς, ἐκτὸς μικρᾶς προχείρου σημειώσεως καὶ ταύτης δυστυχῶς οὐχὶ τελειῶς ἀκριβοῦς, ὡς εὐθὺς κατόπιν ἐξηλέγξαμεν. Τούναντιον ἡ μελέτη τοῦ ἀρχαιοδίφου κ. Π. Φουρική περὶ τὰ κρίματα ταῦτα εἰδικῶς καὶ λεπτομερῶς περιστρέφεται, ἥτοι περὶ τῆς θέσεως, τῆς κτίσεως καὶ περὶ τοῦ ἐτέμου τῆς λέξεως *Πρεβέζης*. Καὶ ἐν πῶτοις ὁ συγγραφεὺς δίδει πλήρη καὶ σαφῆ περιγραφὴν τῆς θέσεως τῆς Πρεβέζης, ἣν πολλοὶ συγγέουσι μετὰ τῆς Νικοπόλεως, ἄλλοι δὲ μετὰ τῆς Βερενίκης, τῆς ὑπὸ τοῦ Πύργου οἰκισθείσης. Εἶτα ἐνδιατρίβων περὶ τὸ ζήτημα τῆς κτίσεως αὐτῆς ἀποδεικνύει πόσον ἀσύστατος εἶνε ἡ χρονολογία τῆς ἰδρύσεως τῆς Πρεβέζης ὑπὸ τῶν Τούρων τῷ 1495, ἣν ἀβασανίστως πάντες σχεδὸν παρεδέθησαν, μὴδ' ἐμοῦ ἐξαιρουμένου, ὅστις ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς μελέτης μου παρετίρησα ὅτι ἡ Πρέβεζα ἀναφέρεται ἐπανειλημμένως ἐν τῷ *Χρονίῳ τοῦ Μορέως*, ὡς ἡ ἐν ἔτει 1292 ἐπιδρομὴ τῶν Γενουηνίων. Διὰ τοῦτο καὶ πληρέστατα συμφωνῶ μετὰ τοῦ κ. Φουρική ὅτι καὶ αἱ τοιχογραφαὶ τοῦ Ἁγ. Νικολάου ἀνήκουσιν εἰς καθαρῶς Βυζαντινὴν περίοδον, ὡς ἄλλως μαρτυρεῖ τοῦτο ἡ θλυμαστὴ τούτων τεχνουργία. Τελευταῖον ὁ συγγραφεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ σκοτεινὸν ζήτημα τοῦ ἐτέμου τῆς λέξεως «Πρέβεζα», περὶ οὗ τόσα καὶ τόσα ἐγράφησαν. Καὶ κατ' ἀρχάς ἀνασκυιάζει τοὺς πηγάγοντας τὴν λέξιν ἐκ τῆς Ἱταλικῆς λέξεως *provisione* καὶ τῶν διαφόρων παραλλαγῶν ταύτης, ἀποδεικνύων δι' ἀκαταμαχίτων ἐπιχειρημάτων τὸ τελειῶς ἀσύστατον τῆς ἐκεῖθεν προελεύσεως, εἶτα δὲ ὑποστηρίζει τὴν ἐκ τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης ἐτυμολογίαν, ἣν ἤδη λίαν εὐστόχως προεδίκασε καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Ἀμαντος. Ὅντως οἱ Ἀλβανοὶ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ οἱ τῶν περιχώρων τῶν Ἀθηνῶν «πρέβεζαν» ὀνομάζουσι : ἀθε *δίοδος*, *πέεραμα* καὶ *πορθμόν*. Τὶ λοιπὸν φυσικώτερον διὰ τοὺς Ἀλβανοφώνους κατοικοῦς τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου διαπεραιουμένου εἰς τὴν ἑναντιῶ Ἀκαρνανίαν νὰ ὀνομάσῃσι τὸ σημεῖον ἐκεῖνο «Πρέβεζαν». ἤτοι «πέεραμα» ἢ «πάρον», ὡς ἐδόθη πολλάκις τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα εἰς ὁμοίως τοποθεσίας;

Παραβλητέα πρὸς ταῦτα καὶ τὰ ἐξῆς συγγενῆ: *Βόσπορος, Περαιά, Περαιταριά, Πέραμα, Πειραιεύς* κλπ. Τότε δὲ ὠνομάσθη καὶ ἡ ἐρειπωθεῖσα Νικόπολις «Παλαιοκρῆβεζα», φαίνεται δὲ ὅτι ἡ καταστροφή ταύτης περὶ τὸν 11ον αἰῶνα συμπίπτει τελείως πρὸς τὴν ἴδρυσιν τοῦ μικροῦ συνοικισμοῦ τοῦ περάματος (Πρεβέζης) ὅστις βραδύτερον ηὔξήθη εἰς σημαντικὴν πόλιν.

—*Α. ΣΙΓΑΔΑ. Ἡ διασκευὴ τῶν ὑπὸ Χρυσίππου παραδεδομένων θαυμάτων τοῦ ἁγ. Θεοδώρου.* (σελ. 295—339). Ἀπὸ σελ. 340 μέχρι τέλος (σ. 381) ἔπονται τὰ Πρακτικά, Βιβλιογραφία καὶ κατάλογος τῶν μελῶν τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν.

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ. Ἔτος Β'. 1925. Ἐπίσης ὀγκώδης ὡς καὶ ἡ προπερυσινὴ ἐξέδοθη καὶ ἡ τοῦ παρελθόντος ἔτους Ἐπετηρὴς τῆς ἀνωτέρω Ἐταιρείας. Ἴδου καὶ ταύτης ἐν συνόψει τὰ περιεχόμενα: *Φαίδωνος Κοκκινλέ. Συμβολὴ εἰς τὸ περὶ τοῦ γάμου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς κεφάλαιον* (σελ. 3—41), ὥρατα μελέη ἀποδεικνύουσα τὴν ἀδιάσπαστον συνοχὴν τῆς Ἑλλην. φυλῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον. — *Στεφ. Σανθουδίδου, Μολύβδινα βοῦλλαι ἐκ τῆς Κρήτης.* (σελ. 42—9). *Κ. Ι. Δουβοννιάτου. Κοσμᾶ Βεστίτωρος ἀνέκδοτα ἐγκώμια εἰς Χρυσόστομον* (σελ. 50—83). *Α. Α. Παπαδοπούλου. Οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τοὺς Τούρκους.* (σελ. 84—106). Μελέτη γεγραμμένη εἰς πλήρη γλωσσικὴν ἀναρχίαν. Σημεῖον καὶ τοῦτο τῶν πο ηρῶν ἡμερῶν, ἃς διερχόμεθα! — *Α. Συγγοπούλου. Τὸ ἀνάγλυφον τῆς ἐπισκοπῆς Βόλου.* (σελ. 107—121). *Ν. Βέη. Δέων—Μανουὴλ Μανρὸς—Καλοσπίτης—Χρυσοβέργης* (σ. 122—148). — *Ι. Βογιατζίδου. Τὸ χρονικὸν τῶν Μετεώρων* (σελ. 149—182). — *Γ. Ἀρβανιτάκη. Χριστιαν. σύμβολα. «Εὐλογία» τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ* (σελ. 183—219) ἔπονται καὶ 63 εἰκόνες εἰς τὸ τέλος τῆς διατριβῆς, ἥτις εἶνε ἴαν ἐ:διαφέρουσα, περιέχουσα πλείστα νέας παρατηρήσεις περὶ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ καὶ τῶν μικρῶν ἀφιερωτικῶν ληκυθίων, τῶν κοινῶς «εὐλογιῶν» καλουμένων. Ὁ κ. Ἀρβανιτάκης εἶνε ἀκούρατος ἐρευνητής, γνωρίζων ἐξ αὐτοψίας τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, Παλαιστίνῃ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἀνατολῆς μνημεῖα.

—*Α. Σιγάλα. Ἄωνύμου, βίος καὶ ἀνατροφή τοῦ ἁγ. Θεοδώρου τοῦ Τήρωνος;* (σελ. 220—226). — *Ν. Ι. Γιαννοπούλου, αἱ παρὰ τὴν Δημητριάδα Βυζαντ. Μοναί.* Μέρος δεύτερον (σελ. 227—241). — *Γ. Σωτηρίου. Ἡ ὁμορφὴ ἐκκλησία Αἰγίνης.* (σελ. 242—276). — *Κωνστ. Ἀμάντου, γλωσσικαὶ παρατηρήσεις εἰς μεσαιωνικοὺς συγγραφεῖς.* Ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει διαφόρους λέξεις παρερμηνευθείσας ἢ μὴ ὀρθῶς γραφομενας ὡς τὸ ῥῆμα «γραμματίζω» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «γαμματίζω»=κάμπτω. Ἐπίσης ἡ λ. χυμευτὴ ἐπὶ εἰκότων ἐσφαλτομένων ἢ καὶ ἐπὶ μετᾶλλον ἐξεργασμένων. Ἡ λέξις «ἡλιακός» δύναται νὰ εἰσαχθῆ ἢ μᾶλλον νὰ γενικευθῆ καὶ παρ' ἡμῶν ἀντὶ τοῦ ἐξώστου, ἰδίως τοῦ πρὸς τὸν ἥλιον ἐστραμμένου. Ἡ λ. σκάμα=ἀγών, ἄθλα, εἶτα δὲ καὶ σατουρόνερο. — *Ἀναστασίου Ὁρλάνδου, αἱ καμαροσκέπαστοι βασιλικαὶ τῶν Ἀθηνῶν.* (σελ. 288—315) ὁ τύπος τούτων ἔχει τὰ πλείστα τῶν στοιχείων αὐτοῦ κοινὰ πρὸς τοὺς ναοὺς τῆς Β. Μεσοποταμίας καὶ κυρίως τῆς Ἀρμενίας. Εἶνε λοιπὸν πιθανὸν ὅτι εἰσῆχθη εἰς Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεγίστης ἀκμῆς τῆς Ἀρμεν. ἀρχιτεκτονικῆς, ἴτοι μεταξὺ τοῦ 700 καὶ 1000 μ. Χ. — *Γ. Π. Ἀναγνωστοπούλου, ἐπίδρασις τῆς Βενετίας ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς καταληφθεισῶν ἄλλων χωρῶν* (σελ. 303—315). — *Γ. Ε. Τιπάλλου, ὁ Ρῶς Σολυμᾶς τῶν Βυζαντινῶν καὶ οἱ Ροδόλυμοι τῆς*

Κεφαλληνίας (σελ. 316—328)—"Επονται ὀνόματα τὰ Βυζαντινῶν καλλιτεχνῶν, βιβλιογραφία κλπ. Εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως ἐν τέλει καὶ γεγονός ἀξιοθρήνητον ὅτι εἰς τοὺς δύο ὀγκωδεστάτους τούτους τόμους τῶν Ἑπετηρίδων τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν σπουδῶν οὐδὲ ἅπαξ γίγνεται μνεία οὔτε τῆς Χριστιαν. ἀρχαιολογ. Ἑταιρείας, οὔτε τῶν «Δελτίων» ταύτης, ἐνῶ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐτλέσθη ἐν πάσῃ ἐπισημότητι ἡ Τεσσαρακονταετηρίς τοῦ ἐθνικωτάτου τούτου ἰδρύματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλουσι τὴν ὑπαρξίν των καὶ τὸ Βυζαντ. Μουσεῖον καὶ οἱ ἔφοροι Βυζαντινῶν σπουδῶν καὶ αὐτὴ ἡ Ἑταιρεία τῶν Βυζαντιν. σπουδῶν, διότι ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία διὰ τοῦ ἀειμνήστου Λαμπάκη καὶ τῶν συνεργατῶν αἱ διαδόχων αὐτοῦ παρεσκεύασε τὸ ἴδαφος καὶ ἤνοιξεν εὐρείαν λεωφόρον πρὸς τὸς Βυζαντιν. σπουδᾶς. Καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ, ἐάν συνέβαιεν τοῦτο, καθήκον ὑπέριτον ἐπιστημονικὸν ἐπέβαλλεν, ἐάν οὐχὶ τὸν πανηγυρισμὸν, ὡς ὀφείλειεν, ἀλλ' ἀπλῶς τὴν *χρονογραφικὴν μνείαν* τοῦ πράγματος. Πράγματι ἐν Ἑλλάδι ὁ φθόνος καὶ ἡ μικροψυχία καταρρίπτει καὶ ταπεινώνει τὰ πάντα, καθιστᾷ δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐπιστήμονας κατωτέρους τῆς ὑψηλῆς καὶ εὐγενοῦς ἀποτιολῆς των!

—*ΔΗΜΗΤΡ. ΠΑΣΧΑΛΗ. Ἡ Ἄνδρος ἦτοι ἱστορία τῆς νήσου Ἄνδρον ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς. Μετὰ 70 εἰκόνων καὶ 6 φωτοτυπιῶν πινάκων. Ἐν Ἀθήναις, 1925.* Τὸ πολῦτιμον καὶ ὀγκωδέστατον τοῦτο σύγγραμμα ὀφείλεται εἰς τὴν ἀκαταπύνητον φιλοποσίαν, ἀλλὰ καὶ φιλανδρίαν τοῦ ἐξ Ἄνδρου καταγομένου ἐπιφανοῦς καὶ σοφοῦ ἐπιστήμονος, ἡμετέρου δὲ πολυτίμου συνεργάτου κ. *Δημ. Π. Πασχάλη*, διατελέσαντες πρὸ ἐτῶν καὶ Νομάρχου ἐν διαφόροις νομοῖς τῆ, Ἑλλάδος. Ὁ συγγραφεὺς εἶνε ἤδη γνωστότατος ἐκ πλείστων αὐτοῦ σπουδαιοτάτων διατριβῶν, μελετῶν, φυλλαδίων καὶ δημοσιευμάτων, διότι ἡ παραγωγικότης τοῦ ἀνδρὸς εἶνε ὄλως ἐξαιρετικὴ καὶ ἀσυνήθης δι' Ἑλλῆνα ἐπιστήμονα. Τὸ δὲ παρὸν σύγγραμμα, προὐδὲν ἐργασίας βίου ὀλοκλήρου, φέρει τὸν τύπον ἀρίστου ἐπιστημονικοῦ ἔργου, τιμῶντος τὰ Ἑλλην. γράμματα καὶ τὴν ὅλην ἐν γένει Πατριδα. Εἶνε δ' ἐκδεδομένον μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς καλαισθησίας καὶ τυπογραφικῆς φιλοκαλίας, τῶν δύο ἐξ Ἄνδρου χορηγῶν, κ. κ. *Λεωνίδα Βογιαζίδου* καὶ *Μιχαὴλ Ἐμπειρίκου*, ἀφειδῶς παρασχόντων τὰ μέσα ἵνα τὸ πολῦτιμον τοῦτο ἔργον ἔλθῃ εἰς φῶς ὅσον οἶόν τε λαμπρότερον.

Καὶ εἰς μὲν τὸ *Πρῶτον μέρος* περιγράφεται καὶ ἱστορεῖται ἡ Ἄνδρος ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι τῶν Περσικῶν πολέμων, περιλαμβάνει δὲ τὸ μέρος τοῦτο 18 ὄλα Κεφάλαια, πάντα μετὰ ἀκριβεστάτων περιγραφῶν καὶ βαθυτάτης ἐρεῦνης τοῦ θέματος μετὰ πλείστων παραπομπῶν καὶ σημειώσεων. Ὁ συγγραφεὺς δὲν ἀφίνει οὐδὲν σημεῖον ἀνεξερευνήτων, τὰ πάντα δ' ἐρευνᾷ μετ' ἄκρας εὐσυνειδησίας ἀνατρέχων εἰς πάσας τὰς πηγὰς καὶ εἰς τὴν πολῦτιμον *ἐξ αὐτοψίας* γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Εἰς τὸ *Δεύτερον μέρος* περιγράφεται καὶ ἱστορεῖται ἡ αὐτὴ νήσος ἀπὸ τῶν Περσικῶν πολέμων μέχρι τῆς ἐν Χαιρωνεῖᾳ μάχης (490—338 π. Χ.), σταθμοῦ σημαντικοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Τὸ μέρος τοῦτο περιλαμβάνει 10 Κεφάλαια. Εἶτα τὸ *Τρίτον μέρος* περιγράφει ἐντὸς τεσσάρων Κεφαλ. τὴν Ἄνδρον ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Μακδόων καὶ τῶν Πτολεμαίων τῆς Αἰγύπτου. Τὸ *Τέταρτον μέρος*, ἀποτελούμενον ἀπὸ 16 Κεφάλαια, πραγματεύεται περὶ τῆς Ἄνδρου ὑπὸ τὸ βασιλεῖον τῆς

Περλάμου καὶ τῆς Ρώμης. Καὶ τέλος τὸ *Πέμπτον μέρος*, περιλαμβάνον 13 Κεφάλαια, περιγράφει καὶ ἀφηγεῖται τὰς τύχας τῆς ὠραίας ταύτης νήσου τοῦ Αἰγαίου ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατορῶν, ἤτοι καθ' ὅλον τὸν Ἑλλην. Μεσαίωνα. Καὶ ἐκ μόνῃς τῆς ἀναγραφῆς τοῦ Κεφαλαίου τοῦ Α' τόμου δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ κατανοήσῃ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅ ὅτι περιγράφον τις νήσον τινα οὕτω περιφανῆ καὶ ἱστορικῶν σχεδὸν εἰπεῖν συγγράφει δλόκληρον τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, ἐν ἣ εἶνε τόσοῦτον στενωῶς συυφασμένη ἢ τύχη πάσης ἐνδόξου καὶ ἱστορικῆς πόλεως ἢ νήσου αὐτῆς.

Ἄλλ' ὁ κ. Πασχάλης κατέχει καὶ ἄλλο τι σπάνιον καὶ ἐπίφθονον ὡς συγγραφεὺς πλεονέκτημα, ὅτι χειρίζεται τὴν Ἑλλην. γλῶσσα μετ' ἐξαιρετικῆς χάριτος, εὐροίας καὶ γλαυρότητος, ὥστε τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν εἶνε ἀπλῶς, ἐπιστημονικόν, ἀλλὰ καὶ *λογοτεχνικόν*. Αἱ φράσεις αὐτοῦ εἶνε λαξευτά, αἱ λέξεις, κομφαὶ καὶ ἐκάστοτε αἱ μᾶλλον προσαρμοζόμεναι εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν ἰδέαν τοῦ συγγραφέως, ὥστε ἀμφότερα ὡς συμβαίνει εἰς ὅλα τὰ ἐξέχοντα ἔργα τέχνης, ἀποτελοῦσιν τι ἐνιαῖον καὶ ἀδιάσπαστον. Εἶδος καὶ ἰδέα, μορφή καὶ ἔννοια συνεννοῦνται εἰς ὑπερτάτην τινὰ ἁρμονίαν, εἴαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας ἀνήγαγον εἰς ἀνέφικτον τελειότητα, δὲν γνωρίζει δὲ τις καὶ αὐτὸς τι νὰ θαυμάσῃ πρότερον, τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐγένειαν τῶν διανοημάτων ἢ τὴν ἀπαράμιλλον χάριν καὶ γλαυρότητα τοῦ ὕφους.

ΔΗΜ. Π. ΠΑΣΧΑΛΗΣ. *Συμῶν, Ἐπίσκη πρὸς Σύρον, Τζιάς, Θεομίον. Τήνον.* (Βιβλιοθήκη Θεολογίας) Ἀθῆναι 1925. **ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.** *Ἀναγραφή χρονολογίας τῶν ἀπὸ Χριστοῦ ἀρχιερατευομένων ἐν τῇ νήσῳ Ἄνδρω. Ἀπὸ Ζωΐλου (962) μέχρι Μητροφάνους († 1889) καὶ εἰδήσεις ἱστορικαὶ περὶ αὐτῶν.* (Βιβλιοθ. Θεολογία.) Ἀθῆναι, 1926.

ΓΕΩΡΓ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Νταοῦ Πεντέλη. Σειρὰ ἐπιστημον. ἐκδόσεων «Ὀδοιπορικῶν Συνδέσμων». Ἀθῆναι 1921.

ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ. *Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἡ ἐποχὴ των.* Λόγος πανηγυρικὸς κατ' Ἱανουάριον τοῦ 1926.

ΚΩΝΣΤ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ. *Ἡ σφραγὶς Θεοδώρου τοῦ Σταυροῦ.* Μετατύπωσις ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου τῆς Μ. Ἑλλάδος τοῦ ἔτους 1926.

Ν. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ. *Παλαιοχριστιαν. καὶ Βυζαντινὰ γλυπτά.* Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς byzantin. Zeitschrift τόμ. XXV, τεύχος 3—4. (Πιν 1—2) σελ. 339—46). Leipzig, 1925. Ὁ ἀκαταπόνητος οὗτος ἐπιτήμων, ὁ πληρῶν τὰ Βυζαντινὰ περιοδικὰ διατριβῶν καὶ μελετῶν αὐτοῦ, εἶνε καὶ ὁ ὁ ἀκοίμητος φρουρὸς τῶν Χριστιαν. ἀρχαιοτήτων ἐν Θεσσαλίᾳ, Φθιώτιδι καὶ Χαλκίδι. Ἄνευ τῆς παρουσίας του ἐνθά ὑπῆρχεν ἐκεῖ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον Χριστιανικὸν μνημεῖον! Ἐφέτος περισυνέλεξε τα ἐν Ἄλμυρῳ, ἐπεσκέυασε τὸ ἐκεῖ Μουσεῖον, ἐταξινόμησεν δὲ καὶ διηυθέτησε τὰ ἐν αὐτῷ παντοῖα μνημεῖα, δαπανῶν καὶ ἐξ ἰδίων πολλακίς, διότι τὸ σπάταλον τοῦτο Κράτος εἶνε φειδωλότατον ὅταν πρόκειται νὰ περισωθῇ τι ἐθνικὸν κειμήλιον ἀνεκτιμήτου ἀξίας! Ὁ δὲ πολῦτιμος οὗτος ἐπιστήμων μόλις κατέχει θέσιν ἐπιμελητοῦ τῶν Χριστιαν. ἀρχαιοτήτων, καθ' ἣν στιγμὴν διωρίσθησαν ἄνευ διαγωνισμοῦ ἔφοροι ἄνθρωποι μὴ ἐκδόσαντες *οὐδεμίαν σελίδα κᾶτ'*, ἐπὶ ἀρχαιολογ. θέματος! . . .